

Myndigheternas gemensamma målbilder för arbetet med ett hållbart livsmedelssystem

Genom att verka för att mat och dryck produceras och konsumeras på ett sätt som är långsiktigt hållbart för människan, planeten och ekonomin har vi möjlighet att lösa många av dagens samhällsproblem samtidigt. Det handlar till exempel om att minska vår klimatpåverkan, öka människors hälsa och stärka vår förmåga att få fram livsmedel i både vardag och kris. Men för att klara det behöver vi arbeta på nya sätt. En grupp myndigheter har utvecklat tio målbilder som ska ge vägledning i arbetet för en hållbar omställning för företag, organisationer och konsumenter i det svenska livsmedelssystemet.

Myndigheterna avser att fram till 2030

- låta dessa målbilder vara vägledande inom verksamheten som har koppling till livsmedelssystemet
- bidra till åtgärder för att nå målbilderna inom ramen för sitt befintliga uppdrag
- delta i fortsatta dialoger för att vidareutveckla målbilderna och samverkansåtgärder för att nå dem.

Alla kan äta hållbart

Befolkningen har jämlika förutsättningar att äta hållbar mat. Skillnaderna i hälsa relaterat till livsmedelskonsumtionen minskar. Hela samhället erbjuder en fysisk och social matmiljö som underlättar hållbar konsumtion, exempelvis genom ett tillgängligt och hållbart utbud för alla där priser, exponering, märkning, marknadsföring, information och sociala normer främjar en hållbar konsumtion.

God kunskap om värdet av hållbar mat hos samhällets alla aktörer

Samhällets alla aktörer från offentlig sektor till civilsamhälle och näringsliv och konsument förstår matens och livsmedelsproduktionens värde och roll för att nå de globala målen. Många samverkar i arbetet med att styra produktionen och konsumtionen till att bli mer hållbar.

Livsmedlen och livsmedelsproduktionen främjar människors, djurs och växters hälsa

Hälsosam och säker mat och dryck som produceras på ett sätt som främjar människors, djurs och växters hälsa och förebygger spridning av smittsamma sjukdomar. På detta sätt bidrar livsmedelssystemet till en ansvarsfull användning av läkemedel som exempelvis antibiotika, att riskerna från växtskyddsmedel minskar, till en god djurvälstånd samt till goda arbetsvillkor.

Livsmedelssystemet skapar sysselsättning och hållbar utveckling i hela Sverige

Det finns en mångfald av företag i hela landet som bidrar till ökade, jämställda och jämlika möjligheter för människor i alla generationer att leva och bo på landsbygden, inklusive i fjäll- och kustsamhällen.

Livsmedelsproduktionen bevarar och stärker ekosystemen och gynnar biologisk mångfald

Mat produceras och vatten nyttjas på ett sätt som värnar och sammanlänkar en mångfald av vilda arter samt deras livsmiljöer på land och i vatten. Produktionsmetoder och fiskemetoder är hållbara och utvecklas så att miljöbelastningen minimeras. Miljömässigt hållbara produktionsmetoder, både ekologiska och konventionella, utvecklas och ökar. Ekosystemtjänster bevaras och stärks och bidrar till bland annat rent vatten, pollinerade vilda växter och grödor, växtskydd genom naturliga fiender, bördig åkermark samt dämpad effekt av extremväder.

Hållbart nyttjande av naturresurser och ökad cirkularitet

Sverige har ett välfungerande och resilient livsmedelssystem som bidrar till välmående för nutida och framtida generationer. Vi hushåller med jordens resurser genom att nyttja ekosystemtjänster, mark och vatten på ett hållbart sätt. Det gör vi genom att inte överkonsumera, genom att förebygga matsvinn i alla led samt genom ett resurseffektivt, vattenbesparande och så långt som möjligt cirkulärt livsmedelssystem. Förlusterna av växtnäring minskar liksom riskerna från växtskyddsmedel.

Livsmedelssystemet bidrar till minskad klimatpåverkan i alla led

Livsmedelssystemet är klimateffektivt genom att utsläppen av växthusgaser minskar, kolinlagringen ökar, produktionen är mer resurseffektiv samt genom att det bidrar med råvaror till bioekonomin. Sverige är ett föregångsland gällande åtgärder och innovationer för minskade nettoutsläpp inom livsmedelssystemet, samtidigt som vi är lyhörda och lär av andra.

Lönsamt att producera, distribuera och sälja hållbar mat och dryck

En sund marknad skapar konkurrenskraft i alla led, möjliggör omställning och investeringar i hållbar teknik, främjar handel och ger hållbar tillväxt i hela

Sverige. Regler, stödsystem och affärsmodeller bidrar till långsiktigt lönsamma företag där social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet är en självklarhet. Styrning av livsmedelssystemet bygger på tillit och förtroende genom fokus på transparens, service, bemötande och rättssäkerhet.

Robust och uthållig livsmedelsförsörjning

Sverige har ett livsmedelssystem som har resurser och kan hantera och anpassa sig till ändrade förutsättningar och ge en långsiktigt tryggad nationell livsmedelsförsörjning under ett förändrat klimat, kriser och krig. Avgörande resurser är tillgången till mark och vatten.

Attraktiv, jämlik, jämställd och innovativ livsmedelsbransch med god tillgång till arbetskraft med rätt kompetens

Svenska livsmedelsföretag leder omställningen till ett hållbart livsmedelssystem. Sverige exporterar både livsmedel och kunskap för en global hållbar utveckling, men tar även tillvara på kompetens och erfarenheter från andra länder. Livsmedelssektorn är jämställd och bidrar till jämlikhet genom mångfald. Ett gott samarbete mellan forskning, grundutbildning, myndigheter och företag ger förutsättningar för innovation och utveckling.

Livsmedel påverkar alla tre dimensioner av en hållbar utveckling: miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. En omställning av livsmedelssystemet är nödvändig för att vi ska kunna nå FN:s globala hållbarhetsmål och de nationella miljömålen, folkhälsomålen och målen i livsmedelsstrategin. Det behövs nya sätt att samverka och hantera komplexa frågor på livsmedelsområdet för att på så sätt bidra till en omställning och utveckling av samhället.

Målbilderna har utarbetats inom ramen för Syntesarbete för ett hållbart livsmedelssystem, ett programområde inom Miljömålsrådet 2021 – 2022. Medverkande myndigheter; Folkhälsomyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen, Konsumentverket, länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Tillväxtverket samt Upphandlingsmyndigheten.

Läs mer om arbetet i rapporten:

Livsmedelsverket och samarbetspartner. Quetel, A-K. 2022. S 2022 nr 02: Syntesarbete för ett hållbart livsmedelssystem. Livsmedelsverkets samarbetsrapport. Uppsala. S 2022 nr 02. ISSN 1104-7089

